

Bijlage 2 Protocol voorkomen en aanpak pesten

DOELSTELLING

“ Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

HET PROBLEEM

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

HOE GAAN WE ERMEE OM

Op school willen we regelmatig een onderwerp in de klas aan de orde stellen.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde. Kinderen leren hierover in de lessen sociaal-emotionele vorming die wekelijks gegeven worden m.b.v. de methode “gedragskaarten”

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten, aanbieden training Kiezel & Druppel of Rots & Water.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- e-mail of what's app, Facebook, e.d.;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding;

- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden;
- naar het huis van het slachtoffer gaan;
- bezittingen afpakken;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;

Uiteraard is deze lijst niet uitputtend en we zullen er rekening mee moeten houden dat er steeds weer nieuwe vormen zullen opduiken.

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

REGEL 1: Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar.....als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 2: Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn samen verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3: Samenwerken zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen.

Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

ALGEMEEN GELDENDE REGELS

schoolregels op basis van respect en vertrouwen

- we zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- we zorgen voor een positieve en veilige sfeer op school
- we geven elkaar de ruimte om te groeien
- we zorgen goed voor onszelf en voor elkaar
- we zorgen goed voor onze eigen spullen en die van een ander
- meningsverschillen lossen we pratend op
- als we een probleem niet samen kunnen oplossen dan vragen we de meester/juf om hulp
- we spreken elkaar aan op gemaakte afspraken
- deze regels gelden op school en daarbuiten.

Kinderen mogen in hun eigen groep samen met de leerkracht aanvullende groepsregels afspreken.

Zowel schoolregels als groepregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

We bieden alle regels aan het begin van ieder cursusjaar tegelijk aan. Om de regels actueel te houden kiest iedere groep een regel van de week/maand en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal. Eventueel kan er schoolbreed een bepaalde regel, voor een bepaalde tijd in de schijnwerpers gezet worden.

AANPAK VAN RUZIES EN PESTGEDRAC IN 4 STAPPEN

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1 Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2 Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3 De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Deze afspraken worden in de groep van de bewuste kinderen goed besproken en samen wordt er op toegezien dat de afspraken worden nagekomen. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

STAP 4 Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en spreekt de leerling die pest/ruzie maakt hier in de groep op aan. Ook de inzet van de groep wordt hierbij aan de orde gesteld.

Wanneer een kind in herhaling blijft vallen worden de ouders ingelicht en proberen we in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

SANCTIES

Wanneer een leerling blijft doorgaan met pesten, ondanks de gemaakte afspraken, dan kan de leerling worden bestraft.

BEGELEIDING GEPESTE LEERLING

Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest en nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.

De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.

Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest en nagaan welke oplossing het kind zelf wil. Daarbij de sterke kanten van de leerling benadrukken en hem/haar belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.

Bovendien gaan we het gesprek aan met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s). Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING PESTER

Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen) en laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.

Het kind excuses aan laten bieden en in laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.

Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel. We belonen (schouderklopje) het kind als het zich aan de regels houdt.

We leren het kind niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren. We kunnen overwegen hiervoor een SOVA training aan te bieden.

Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie;
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;

- voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt;

ADVIEZEN AAN OUDERS

Ouders van gepeste kinderen:

1. houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
2. als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
3. pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
4. door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
5. stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
6. steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

1. neem het probleem van uw kind serieus;
2. raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
3. probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
4. maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
5. besteed extra aandacht aan uw kind;
6. stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
7. corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
8. maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

1. neem de ouders van het gepeste kind serieus;
2. stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
3. corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
4. geef zelf het goede voorbeeld;
5. leer uw kind voor anderen op te komen;
6. leer uw kind voor zichzelf op te komen;